Kl VII historia 27.04

temat: **Walka o granicę wschodnią**

Koncepcje dotyczące kształtu granicy państwa polskiego

1 **koncepcja federacyjna Józefa Piłsudskiego:** o granica wschodnia – zakładała utworzenie przy pomocy Polski systemu paostw narodowych: Litwy, Białorusi i Ukrainy, stanowiących przedmurze przeciw Rosji
2.**koncepcja inkorporacyjna Romana Dmowskiego** o granica wschodnia – Polska winna byd krajem jednolitym — mniejszości narodowe mogłby ulec asymilacji (polonizacji).
3.Do Polski miała więc zostać włączone ziemie byłego Królestwa Polskiego, Wileoszczyzna, zachodnia Białoruś, zachodnia Ukraina, Galicja Śląsk oraz większośd Prus Wschodnich
4. **Wojna polsko – ukraińska 1918 – 1919 r**
narodził się nacjonalizm ukraioski. Ukraińcy pragnęli utworzenia niepodległego państwa ukraińskiego, w skład którego wchodziłby zarówno Lwów na zachodzie jak i Kijów na wschodzie.
5 **Po wybuchu rewolucji bolszewickiej w Rosji doszło do podpisania pokoju brzeskiego (9.02.1918 r.).** Granica państw centralnych przesunęła się na wschód. Ukraińcy zrzekli się praw do Galicji Wschodniej z Lwowem na rzecz Austro – Węgier, które kontrolowały tą ziemię od rozbiorów.
6.**W 1918 r. na terenie Ukrainy proklamowano powstanie Ukraińskiej Republiki Ludowej (URL)** na Wołyniu, Chełmszczyźnie i Podlasiu.W nocy z 30.10. na 1.11. 1918 r. Ukraińcy proklamowali powstanie **Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej (ZURL)** w Galicji Wschodniej ze stolicą we Lwowie, co wywołało opór mieszkającej tam ludności polskiej.
– 21.11.1918 r. – walka o Lwów, którą podjęła ludnośd polska zamieszkująca miasto. Do tworzących się oddziałów wstępowała również młodzież, dzieci (od 9 do 17 roku życia) i studenci, którą po zaostrzeniu walki określono mianem **Orlęt Lwowskich**. Polacy zdobyli miasto.
7 W marzecu 1919 r. do Galicji Wschodniej skierowano Błękitną Armię gen. Józefa Hallera, 1.09.1919 r. podpisano zawieszenie broni o o przyszłości Galicji Wschodniej miały zadecydowad mocarstwa - w marca 1923 r. uznały ten obszar za część państwa polskiego. Walki o Wołyń Podlasie i Chełmszczyznę z URL o zostały zapoczątkowane w grudniu 1918 r.
8 **Wojna polsko-bolszewicka 1919— 1921** .Przyczyną był konflikt interesów – Polska chciała przyłączyć Wileńszczyznę, Zachodnią Białoruś, Ukrainę, Wołyń i Podlasie podczas gdy Rosja bolszewicka realizował ideę rewolucji światowej – dążyła do przeniesienie rewolucji na Zachód.
9 Do walk między wojskiem polskim a armią bolszewicką po raz pierwszy doszło w lutym 1919 r. na obszarze Litwy i Białorusi gdzie bolszewicy utworzyli Białoruską Socjalistyczną Republikę Rad. 21.04.1920 r.

10.Polska zawarła sojusz z Ukraioską Republiką Ludową (na czele ataman **Semen Petlura**) skierowany przeciwko bolszewickiej Rosji.
11 Na początku czerwca ruszyło kontrnatarcie bolszewickie na Ukrainie. Wojska bolszewickie Armii Konnej Siemiona Budionnego zmusiły Polaków 10 czerwca do odwrotu. Siły polskie zostały skoncentrowane na linii Wieprza i Wisły. Rokowania polsko – bolszewickie skończyły się fiaskiem. Bolszewicy zażądali m.in. zgody Polski na: linię Curzona (granica na linii Bugu)
12 **28.07.1920 r. w Białymstoku bolszewicy powołali Tymczasowy Komitet** Rewolucyjny Polski na czele z Feliksem Dzierżyoskim i Julianem Marchlewskim. Miał to byd zalążek przyszłej Polskiej Socjalistycznej Republiki Rad.
13 **W dniach 12-15 sierpnia 1920 r. rozegrała się decydująca bitwa o Warszawę (tzw. „cud nad Wisłą”).** Dowództwo bolszewickie pewne zwycięstwa, zostało zupełnie zaskoczone atakiem znad Wkry. Nie dopuszczono do przekroczenia Wisły przez Armie Czerwoną .Do najcięższych walk doszło o Radzymin.
14 **W październiku 1920 r.** obie strony konfliktu podpisały **rozejm w Rydze** gdzie rozpoczęły się rozmowy pokojowe. Zakończyły się one podpisaniem **traktatu pokojowego 18 marca 1921 r. z Rosyjską i Ukraińską Socjalistyczną Republiką Rad. Granica opierała się o Dźwinę na północy i rzekę Zbrucz na południu. o Obie strony gwarantowały prawa w dziedzinie kultury, szkolnictwa i swobody wyznaniowe dla mniejszości polskiej po stronie wschodniej i odwrotnie.**